

Pavle za patrijarha SPC izabran 3. decembra 1990.

Bogu na slavu i na korist njegovoj crkvi

Pavle je u čin jeromonaha unapređen 1954. godine, a arhimandrit postaje 1959.

Od 1955. do 1957. bio je na postdiplomskim studijama u Atini

Ostalo je zapisano: Jednom prilikom je jedan velikodostojnik SPC, raspitujući se o našim đacima u Atini, dobio ovakav odgovor: "Kada bi naša grčka crkva imala pet sveštenika kao što je vaš Pavle, ne bi se bojala za svoju budućnost, već bi bila najjača crkva na svetu..."

Za episkopa raško-prizrenskog Pavle je izabran 29. maja 1957, a patrijarh srpski Vikentije posvećuje ga 21. septembra iste godine u Sabornoj crkvi u Beogradu.

U svojoj eparhiji obnavljao je i gradio nove crkve, posvećivao i monašio nove sveštenike i monahe. Starao se o Prizrenskoj bogosloviji, gde je držao predavanja iz crkvenog pojanja i crkvenoslovenskog jezika. Često je putovao, obilazio i služio u svim mestima svoje eparhije. Kao episkop raško-prizrenski svedočio je u UN o stradanju srpskog naroda na Kosovu i Metohiji.

Za patrijarha SPC izabran je 3. decembra 1990. godine. Izbor tada nije prošao lako. Obavljen je za života tadašnjeg patrijarha Germana, mimo njegove saglasnosti. Pavlovo ime našlo se na listi kandidata tek u devetom krugu glasanja. Sve do tog kruga, "cenzus" za ulazak na listu imala su samo dva kandidata - episkopi Sava i Stefan. Onda su po tzv. "apostolskom načinu biranja" tri koverte stavljene na Jevanđelje, promešane su, a jedna je izvučena. Tako je izabran 44. srpski patrijarh - Pavle.

Uvek uz narod, studente i demokratske političare

Predvodio je prvu posleratnu litiju beogradskim ulicama sredinom juna 1992. Pet godina kasnije bio je na čelu Svetosavske litije pred kojom se posle višednevne blokade studenata povukao policijski kordon u Kolarčevoj ulici. Porukama, molbama i savetima umirivao je partijske strasti pred gotovo svake višestranačke izbore u Srbiji i među prvima pozdravio pobjedu predsedničkog kandidata DOS-a 2001. godine.

Tokom teških ratnih godina na prostoru bivše Jugoslavije činio je što je u njegovoj moći bilo da sa poglavarima drugih crkava i verskih zajednica apelima i porukama urazumi, koliko je moguće, ostrašćene ratoborne glave.

- Moje su snage slabe, to svi znate. Ja se u njih ne nadam. Nadam se u vašu pomoć, kažem i ponavljam, u pomoć Božju kojom me je On i do sada držao. Neka bude Bogu na slavu i na korist Njegovoj crkvi i našem napaćenom narodu u ova teška vremena. Mi nemamo nikakav program patrijaršijske delatnosti, naš program je Jevanđelje Hristovo - rekao je tada, neposredno posle izbora, patrijarh Pavle.

Bavio se i naučnim radom. Objavljivao je monografije, studije, višetomne knjige, molitvenike i druge bogoslužbene spise. Dugo godina je bio predsednik komisije Svetog arhijerejskog sinoda za prevod Svetog pisma Novog zaveta, čiji je prevod objavljen 1984, a 1990. i ispravljeno izdanje. Dok je bio vrhovni poglavar SPC, obnovljeno je i osnovano više eparhija. Obnovljena je Bogoslovija na Cetinju, otvorena Duhovna akademija u Foči, Bogoslovija u Kragujevcu, a osnovana je i informativna služba SPC "Pravoslavlje pres". Pokrenuo je 1993. u Beogradu Akademiju za umetnosti i konzervaciju, uspeo da vrati veronauku u škole, a svojim požrtvovanjem uspeo je i da Bogoslovski fakultet vrati pod okrilje Beogradskog univerziteta, iz koga su ga komunisti izbacili 1952. Zbog svih zasluga Bogoslovski fakultet mu je dodelio zvanje počasnog doktora bogoslovlja.